

Persbericht

PB05-144
21 december 2005
9.30 uur

Groei economie derde kwartaal 2005 hoger dan eerder geraamd

De Nederlandse economie is in het derde kwartaal van 2005 met 1,3 procent gegroeid. Dat blijkt uit de tweede raming van de kwartaalrekeningen van het CBS. De groei van het bruto binnenlands product (BBP) is 0,4 procentpunt hoger dan bij de eerste raming van 15 november.

De groei van het BBP in het derde kwartaal is vooral te danken aan meer export en verder aantrekkende investeringen. Ook de consumptie van huishoudens en van de overheid waren hoger dan een jaar eerder.

Vooraf opwaartse bijstelling overheidsconsumptie

De bijstelling van de economische groei met 0,4 procentpunt is vooral het gevolg van een opwaartse bijstelling van de overheidsconsumptie. Zowel de uitgaven van de overheid als die voor de zorg zijn hoger dan eerder geraamd. Daarnaast vallen ook de investeringen, en in mindere mate de uitvoer en de consumptie van huishoudens, hoger uit dan bij de eerste raming. Daartegenover staat echter een verhoging van de invoer.

Vanuit de productiekant gezien heeft de commerciële dienstverlening meer geproduceerd dan eerder geraamd. De productie van goederenproducenten komt echter iets lager uit.

Kwartaal-op-kwartaalgroei 0,6 procent

Het volume van het BBP is in het derde kwartaal van 2005, na correctie voor werkdag- en seizoeneffecten, met 0,6 procent toegenomen ten opzichte van het tweede kwartaal van 2005. Dat is 0,3 procentpunt hoger dan bij de eerste raming. De kwartaal-op-kwartaalgroei van 0,6 procent is hoger dan het gemiddelde van de voorgaande vier kwartalen.

Groei uitvoer vooral door wederuitvoer

Het volume van de uitvoer van goederen en diensten was in het derde kwartaal 5,0 procent hoger dan een jaar eerder. Daarmee steeg de export een fractie minder dan in het eerste halfjaar. De groei komt bijna volledig voor rekening van de wederuitvoer. Dit is de export van elders, bijvoorbeeld in China, de VS en Taiwan, geproduceerde goederen. Deze worden via Nederland gedistribueerd, nadat ze hooguit een geringe bewerking hebben ondergaan. De groei van de export van in Nederland geproduceerde goederen was zeer bescheiden en duidelijk minder dan in het eerste halfjaar.

De groei van de invoer (6,1 procent) was hoger dan die van de uitvoer. Ook de invoergroei komt voor het grootste deel voor rekening van de wederuitvoer. Daarnaast is er meer ingevoerd door de toename van de binnenlandse bestedingen.

Hoogste groei consumptie huishoudens in ruim drie jaar

Huishoudens hebben in het derde kwartaal van 2005, voor prijsveranderingen gecorrigeerd, 1,2 procent meer besteed dan een jaar eerder. Dit is de hoogste groei sinds het eerste kwartaal van 2002.

De Nederlandse consumenten hebben vooral meer uitgegeven aan goederen en dan met name aan duurzame consumptiegoederen. Consumenten kochten vooral meer consumentenelektronica, meubelen en kleding. Ze hebben echter minder besteed aan nieuwe personenauto's.

Aan diensten werd ook meer uitgegeven, maar net als in voorgaande kwartalen was de stijging relatief beperkt. Opvallend was dat de consumentenbestedingen in de horeca voor het eerst in bijna vijf jaar zijn gestegen.

Opmerkelijk herstel overheidsconsumptie

Het volume van de overheidsconsumptie was in het derde kwartaal 1,3 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal van 2004. Na anderhalf jaar van teruglopende uitgaven gaf de overheid weer meer uit aan openbaar bestuur. Ook de reële uitgaven voor zorg en welzijn trokken aan.

Investerings trekken stevig aan

In het derde kwartaal van 2005 waren de investeringen in vaste activa 6,6 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal van 2004. Dit was voor bijna de helft een gevolg van hogere investeringen in woningen. Ook in machines en installaties, infrastructuur, zakenauto's en vliegtuigen is meer geïnvesteerd. Het sterkst toegenomen zijn echter de investeringen in computers.

Bouw en commerciële diensten zorgen voor de productiegroei

Vanuit de productie benaderd zijn de bouw en de commerciële dienstverlening de trekkers van de economische groei. De bouwnijverheid profiteerde van de aantrekkende woningbouw. In de commerciële dienstverlening komt de groei vooral van de groothandel en het transport, die betrokken zijn bij de wederuitvoer, en van de uitzendbranche. De productie in de niet-commerciële dienstverlening (overheid en zorg) groeide bescheiden.

De industriële productie was vrijwel gelijk aan vorig jaar en blijft daarmee opvallend achter bij eerdere perioden van herstel. Tegenover een herstel in de chemie stond een krimp in de elektrotechnische en transportmiddelenindustrie. De aardgasproductie was fors lager doordat veel minder gas in het buitenland werd afgezet. Ook in de landbouw bleef de productie achter en dan vooral in de tuinbouw.

Technische toelichting

Algemeen

De economische groei wordt gemeten aan de volumegroei van het bruto binnenlands product (BBP). Dit is het totaal van de in het productieproces gevormde inkomens (de 'toegevoegde waarde').

Achtergrondinformatie over de ramingen

Er worden twee ramingen samengesteld en gepubliceerd van de economische groei in een kwartaal. De eerste raming of *flash-raming* wordt uiterlijk 45 dagen na afloop van een kwartaal gepubliceerd. De cijfers van de eerste raming kunnen wijzigen op grond van nieuwe statistische broninformatie die nadien beschikbaar komt. In de tweede raming die uiterlijk 90 dagen na afloop van een kwartaal wordt gepubliceerd, is deze nieuwe en meer uitgebreide statistische informatie verwerkt. Bovendien komen op dat moment meer detailgegevens beschikbaar.

Ook nadien kunnen de cijfers nog worden aangepast. De kwartaalgegevens worden namelijk eenmaal per jaar in juli geijkt aan de jaarcijfers van de Nationale rekeningen die volgens een vaste cyclus van drie opeenvolgende ramingen (voorlopige raming, nader voorlopige raming en definitieve raming) worden herzien.

In de tabellen zijn de bijgestelde (kolommen met) cijfers steeds voorzien van een "#". Meer informatie over bijstellingen is te vinden op de CBS-website bij het persbericht (in de rechterkolom onder *Gerelateerde links*).

Werkgelegenheid

In het persbericht over de eerste raming van de economische groei in een kwartaal wordt conform Europese afspraken tevens een eerste raming van de werkgelegenheid in dat kwartaal gepubliceerd. Deze raming heeft uitsluitend betrekking op werknemers. Zelfstandigen blijven buiten beschouwing. De raming luidt zowel in banen als in arbeidsjaren (=voltijdbanen). De tweede raming van de werkgelegenheid met daarbij een verdeling van de werkgelegenheid naar bedrijfstakken wordt gepubliceerd in een afzonderlijk persbericht één werkdag na verschijning van het persbericht over de tweede raming van de economische groei op kwartaalbasis.

Seizoengecorrigeerde gegevens

Normale praktijk is dat mutaties worden berekend ten opzichte van het vergelijkbare kwartaal van het voorafgaande jaar. Om een zo goed mogelijk beeld te geven van de conjuncturele stand van zaken wordt de groei van het BBP en van het aantal banen ook ten opzichte van het voorgaande kwartaal berekend. Hierbij wordt gecorrigeerd voor seizoen- en werkdageneffecten. Bij het uitkomen van nieuwe kwartaalcijfers wordt deze seizoencorrectie steeds opnieuw doorgerekend. Dit kan leiden tot (fractionele) bijstellingen van eerder geraamde cijfers.

Jaarcijfers

Het persbericht over de tweede raming van de economische groei voor het eerste kwartaal bevat additionele gegevens over het productie- en bestedingendeel van de jaarpublicatie Nationale rekeningen. In het betreffende persbericht zijn daarom twee extra tabellen opgenomen met enkele nieuwe jaarcijfers.

Tabel 1: Bruto Binnenlands Product (marktprijzen)

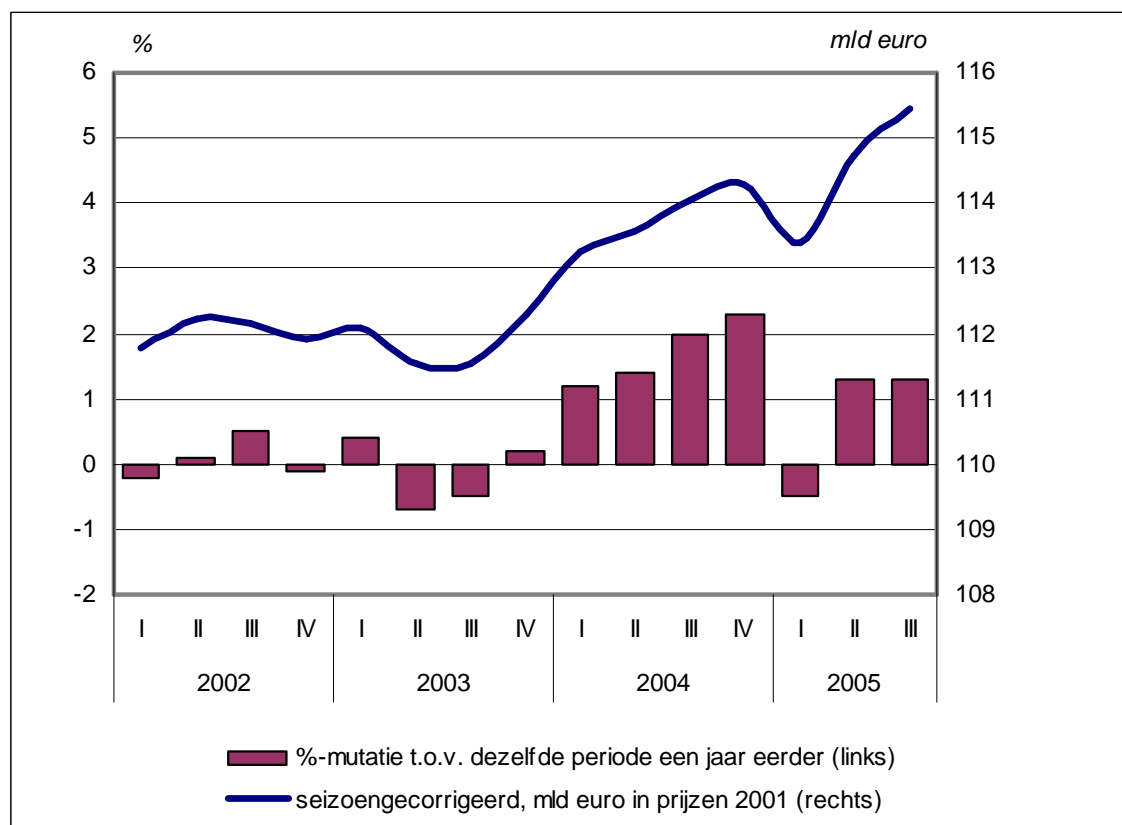
	Verandering ten opzichte van	
	zelfde periode vorig jaar	voorgaande periode ¹⁾
<i>volumemutaties in %</i>		
2001	.	.
2002	0,1	.
2003	-0,1	.
2004	1,7	.
2001-I	.	.
II	.	0,4
III	.	0,0
IV	.	0,0
2002-I	-0,2	-0,2
II	0,1	0,4
III	0,5	0,0
IV	-0,1	-0,2
2003-I	0,4	0,2
II	-0,7	-0,5
III	-0,5	0,0
IV	0,2	0,7
2004-I	1,2	0,9 [#]
II	1,4	0,2
III	2,0	0,4 [#]
IV	2,3	0,2
2005-I	-0,5	-0,8
II	1,3	1,2 [#]
III	1,3 [#]	0,6 [#]

1) Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden en werkdageffecten.

#) Deze cijfers zijn bijgesteld, achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS

Bruto binnenlands product: volume

Bron: CBS

Tabel 2: Goederen- en dienstentotalen

	2004	2004		2005		
		III	IV	I	II	III [#]
	<i>volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>					
Consumptieve bestedingen	0,0	0,0	0,1	-1,0	-0,1	1,2
w.v. door huishoudens	0,0	0,4	0,0	-1,4	0,1	1,2
door overheid	0,0	-0,9	0,3	-0,3	-0,4	1,3
Investeringen in vaste activa	2,9	1,9	2,8	-1,6	2,6	6,6
Veranderingen voorraden 1)	0,2	0,3	1,0	0,6	-1,6	-0,2
Nationale bestedingen	0,8	0,6	1,3	-1,3	0,3	1,8
Uitvoer goederen en diensten	8,5	10,1	12,4	5,3	5,5	5,0
Invoer goederen en diensten	7,8	8,8	12,0	4,8	4,4	6,1
Bruto binnenlands product	1,7	2,0	2,3	-0,5	1,3	1,3

1) In procenten van het BBP in constante prijzen.

#) Deze cijfers zijn bijgesteld, achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS

Tabel 3: Waarde- en prijsontwikkeling van het BBP (marktprijzen)

	Waarde	Waardeverandering	Prijsverandering
	<i>mld euro</i>	<i>in % t.o.v. jaar eerder</i>	
2001	447,7	.	.
2002	465,2	3,9	3,8
2003	476,3	2,4	2,5
2004	488,6	2,6	0,9
2001-I	109,9	.	.
II	113,5	.	.
III	108,4	.	.
IV	115,9	.	.
2002-I	113,7	3,5	3,7
II	117,8	3,8	3,7
III	113,4	4,6	4,1
IV	120,2	3,7	3,8
2003-I	117,4	3,2	2,9
II	121,2	2,8	3,5
III	114,9	1,3	1,8
IV	122,9	2,2	2,0
2004-I	119,9	2,1	0,9
II	123,9	2,3	0,9
III	117,8	2,6	0,5
IV	127,0	3,3	1,0
2005-I	121,1	1,0	1,5
II	127,3	2,7	1,3
III	120,8 [#]	2,6 [#]	1,3 [#]

#) Deze cijfers zijn bijgesteld, achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS

Tabel 4: Toegevoegde waarde van producenten (bruto, basisprijzen)

	2004	2004		2005		
		III	IV	I	II	III [#]
<i>volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>						
Producenten van:						
Goederen	2,1	2,7	2,3	-2,8	1,3	-0,8
Landbouw en visserij	4,9	6,3	6,8	0,7	-1,4	-0,5
Industrie en energie:	2,0	3,4	1,4	-2,8	0,4	-2,3
w.o. Industrie	1,2	1,0	0,8	-2,1	0,2	-0,1
Bouwnijverheid	1,2	-1,2	3,2	-4,0	4,8	4,2
Commerciële diensten	2,1	3,1	2,8	0,9	2,3	2,2
Handel, horeca en transport	3,5	4,1	4,2	0,6	1,7	3,0
Financiële en zakelijke diensten	0,9	2,3	1,6	1,1	2,7	1,6
Niet-commerciële diensten	0,6	0,1	0,7	-0,1	-0,7	0,5

#) Deze cijfers zijn bijgesteld, achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS

Tabel 5: Investerings in vaste activa

	2004	2004		2005		
		III	IV	I	II	III [#]
	<i>volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>					
Investerings in vaste activa	2,9	1,9	2,8	-1,6	2,6	6,6
w.o. Woningen	6,3	3,8	8,0	-2,2	10,7	8,8
Bedrijfsgebouwen	-8,3	-9,0	-5,3	-7,9	2,5	0,9
G.W.W. werken	-0,2	-3,1	2,0	-4,3	-0,3	2,6
Vervoermiddelen	7,5	6,7	7,4	-5,1	-6,9	12,2
Machines en installaties	-0,2	1,8	-14,2	1,0	-13,9	3,9
Computers	15,9	11,9	26,0	15,2	22,0	28,7

#) Deze cijfers zijn bijgesteld, achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS